

La Veu de la Comarca

Setmanari Regionalista de Tortosa

ANY II.

PUGNA PRO PATRIA

NUM. 94.

LA CATALUNYA QUE VOLEM.—Lliure, ni dominada, ni dominadora y respectada de les regions germanas.—Estimada per son valer al exterior y temuda per sa forsa.—Acullit com a propi al foraster que a trevallar hi vinga. Y a manar y a cobrar, a fer lleys y a judicar, cada hu a casa seva, que prou hi té que fer pera enténdreshi. Els emplears de la erra y poch, actius y inteligents.—Entoblida, altra vegada en llibres de tot saber, la que fou llengua de Sants y de Reys.—Las universitats y escolas tornadas a son esser: obradors d'avenços de la ciencia y planter de filosofys y juristas. A fora la ensopida rutina.—Intimament unida a la vella Catalunya, gloriosa en sa historia y tradicional en sas lleys y costums, una Catalunya nova, de vida expansiva y en constant progrés, seriament religiosa y ilustradament tolerant.—Repobladas las montanyas per grans boscos, trescant pels singles els corredors enginyers moderns, trayent delerrer y de las minas els fruits y minerals. Las aigues de sos rius saltant de resclosa movent enginyers del treball.—Conservats com reliquias els monuments enrunats o antichs y alsarne d'un art fill llegendari del antich criat en els avenços actuals. Voltar las vellas poblacions historicas de pobladas y amplias ciutats modernas.—Ports oberts als productes de tots llochs; assegurats ab tractes d'una naci6 seria; veure al potentat ab afany de ser estimat, y útil a la Patria y al obrer intervindre en el govern donantli lo que cristianament y per dret li pertoca.—Volem deixar a nostres fills aquesta Catalunya gran any, com ho fou pera son temps la de nostres passats.—Pera bo tenirho tenim lo precís: Força, riquesa y inteligencia. Reprimim el vici del egoisme y exaltam la virtud que a cap ens manca: L' amor a la Patria.—LLUIS DOMENECH Y MUNTANER

PREUS DE SUSCRIPCIO

DIRECCIO Y REDACCIO

La Redacci6 no fa seus los conceptes ni contenguts dels articles firmats o copiats.

Tortosa al mes.	0'50
Fora semestre.	3'00

Carrer del Parque, N.º 8.
Tortosa 22 Octubre de 1904.

SANTORAL

Diumenge 23, XXII. S. Pere Pascual b. mr., s. Joan Capistrá cf. y sta. Sabina mr. en Catalunya.—Sol en Escorpió.—
Dilluns 24, S. Rafel Arcángel, s. Bernat Calvó b. y cf. y s. Martiriá bisbe mr. patró de Banyolas.—Dimars 25, Sts. Crispí y Crispiniá mrs., y sta. Daría.—
Dimecres 26, S. Evaristo p. mr. y sts. Lucía y Marcié mrs.—(Aban f en la ciutat de Vic).—Dijous 27, S. Vicens mr., stas. Sabina, Cristeta de Avila y s. Armandó.—Divendres 28, (Abans f) S. Simón y s. Judas Tadeo apóstols.—Disapte 29, (Abans f) S. Narcís b. mr.—(X en lo bisbat de Girona).

La festa del diumenge

A Barcelona, a Madrid y a molts altres capitals importants, era un seguit la celebració de meetings y fins alguna que altra bullanga de crits y trencadissa de vidres de botigas, demanant, exigint tumultuosament la celebració de la festa del diumenge, que malas costums casi havian anulat. L' un pel altre, eran majoria, ls que s' veyan obligats a treballar o a quedar-se estacats a llurs tallers o establiments sense poder trencar la monotonia de una vida de treball seguit, sense poder sortir a esbargir-se per la montanya, pels camps, pels passeigs o per la ciutat, donant un repós al esperit y al cos y nuant un xich més fort la vida de familia, afluxada per las exigencias de la nova organizació del treball.

La efectivitat de la festa del diumenge era una necessitat física, higienica y fins moral.

La campanya pera obligar a cumplir la festa del diumenge era sostinguda pels que s' diuen avensats, pels que s' diuen únics defensors dels interessos dels obrers, y aquets apóstols del descans dominical s' apoyavan fortament en la premsa popular, que sempre esta a punt pera excitar las passions populars, tant si son justas com no.

El Govern actual, que, per lo que s' va veient, juga ab els rototius y ab els pseudo-revolucionaris com el gat juga ab la rata, els ha pres la devantera y ha portat a la practica l' obligació de cumplir la festa del diumenge, encarregant a las Cortis la formació de la ley pera que hi poguessin dir la seva tots els trenta y pico de diputats republicans y tots els demés de las minorias liberals. Y ha deixat la confecció del Reglament al Institut Central de Reformas Socials, del que n son membres actius l' Azcarate, l' Alvarez (Melquiades), en Moret

y altres liberals y republicans y ademés els delegats obrers designats directament per las associacions obreras.

Els ha volgut demostrar lo que ja sabiam: que las formas de Govern no hi tenen cap influencia en la realisació de reformas socials: que no es exclusiva de certa forma de Govern la satisfacció de necessitats de las classes que fins ayuy son las més desvalgudas de la societat.

A Inglaterra ab el rey Eduard, y a Alemania ab son emperador Guillem, se dictan lleys pera satisfacer necessitats sentidas pels obrers. A Inglaterra, ab un réjim monárquic la llibertat hi té un culte devotíssim pel Govern, tribunals y poble; a Fransa, ab república, no s' hi ha pogut may implantar un réjim liberal, sempre l' Govern ha atropellat brutalment al seu adversari polític.

El fet de que l' Govern actual del Estat espanyol hagi donat satisfacció al poble, que demanava l' efectivitat de la festa del diumenge, ha sublevat als agitadors que no més son liberals de boquilla, als que volen monopolisar la llibertat en profit propi.

Deya un orador en el meeting del Circo Espanyol:

"Nos sentimos humillados de que nos conceda lo que nosotros deseábamos, nuestro mayor enemigo, el Gobierno actual; hubiésemos querido conquistarlo, arrebatárselo de las manos con nuestro propio y único esfuerzo, violentamente, y no que fuese el quien se nos adelantase a concedérselo."

Aixó ho digué un fadrí adroguet ab llarga brusa de pisanas a quadrets blancs y blaus, parlant un castella escarransit, ab rebrots espontanis de paraulas catalanas que feyan riure al auditori.

Al carrer, al ciré y al casino, els liberals y els avensats s' entretenian murmurant, parlant mal de la nova ley, en nom de la llibertat individual que consideravan atropellada per l' obligació de reposar en diumenge, com ells sempre havian demanat.

Pero la massa del poble l' accepta sense cap resistencia, queda un xic estranyada al trobar-se l' poble, eternament revolucionari, transformat en agent de la autoritat pera fer cumplir una ley. El poble estava convertit en autoritat. La jornada del diumenge la varen perdre ls agitadors d' ofici y ls anarquistas.

Si l' Govern estudies, escoltes las necessitats del poble y las satisfes, si fes la revolució desde dalt, s' haurian acabat las revolucions desde baix.

Si no ho fa de bon grat, bo farà per forsa, perque, com va dir un nostre poeta devan del Rey, de la Reina y den Sagasta:

*Poble que mereix ser lliure
si no li donan, s' ho pren.*

A mon amic Sr. Pau

A LA SEPIA

Que n fou d' hermosa, Pau, la matinata que seguía a la nit que voste n companyia del Sr. Pere m deixá embolcallat en la sombra de la nit a les afores del meu poble! Haucellets de pas varen ser, repetía jo cada vegada que per vostés preguntaban aquells mariners que l' dia avans els haviant mirat maraveïlats, fets uns marmers consumats, ja n lo rem, ja n lo timó, ja n les trosses y demés armaments de la muleta, varen marxá, ja varen marxá, repetía.

Y perqué varen marxá? jo ls hi pregunto.

Tan que s' habrian divertit al mati en companyia de mon oncle y la meva anant ab un burret a pescar la sepiá. Quina matinata mes poetica! que tellis!

Eren les tres del mati, la nit anava replegant son mantell perlejat donant pas al matinal raig d' una aubada que tenia ls colors flamants de nacarades pexines, qu' havia de ser la vanguar dia revisadora de la costa blava d' Orient, per ahont, puijat en sa carrosa d' or brillant, havia de seguir son curs l' astré dels astres.

Pep,—aquest era l' nom de mon oncle— y jo, boga que bogarás, feyem proa a la farola del poble finses a posarnos en el centre de la farola de la Banyá y les salines noves de n' Castellá, puig segons ell deya, era aquest lo punt mes apropiat per les sepies. La mar estaba encalmada, abonansada, com poques vegades, conditiotine sine qua non, per gatar sepies, pescantes ab barqueta. Mentres feyem proa a la farola, la luna dalt de Muntsiá, semblava l' arc voltaic penjat al pal d' ahont ens enviaba un raig de sa llum perque ns miréssim en les aigües que n sos destells enmirallava. Poc a poch s' aná amagant detras de Muntsiá y....

deveres, sentirem la seva companyia. Tan punt s' amagá, Pep dexá ls remes y comensá a arma les barquetes. Eren aquets armaments, com diu la mateixa paraula, unes petites naus com les que per la platja los ninjons se diverteixen. Tenen per carena uns miralls fets espresament, veventse en ells llimpia y perfecta la imatge del qui s' hi mira. Per sa proa les lligá ab una llensa y les amarrá a la popa del gust. Llansades que foren al mar, lo meu oncle s' assentá a barlobento, agafá un salabre—semblava un soldat en la bayoneta calada—s' acurricá de manera que la barba li descansaba damunt els ginolls y mirant de fit a fit les barquetes imitava l' esparve quant espia la presa per apresonar a entre ses urpes.

Jo lo miraba com si estés magnetissat en prou feynes respiraba.

No bogues, m digué tot seguit. Jo, encara no habia entés lo que m deya, quant ell allargá l' salabre mes que depressa, pescan una sepiá que pesaba quatre lliures. Al caure dintre bordo feya uns xuff, xuff... que semblava una locomotora. Vulguétmela mirá y sospesarla la vaig agafá, pro en tanta dissort y ella ab tanta punteria, que m pegá una felada en la cara dexantme convertit en un negre de Guinea. Quin susto! ni podia respirá. Anava a torcarme quant Pep m digué ¡apartat! llansantme dintre l' busi dues d' una salabrada.

Quant me veigüé tan negre comensá a riure ab tan de gust, que si jo no m aguessa enfadat encara riuria ara. En aixó un altra sepiá, un altra, y un altra y no paraba de salabrejá.

En dues hores agafarem coranta sepies.

Lo sol comensaba a comunicans sos calors y plegarem les barquetes per fer proa cap a casa.

Pep m prengué ls remes y m feu sentar a popa. Allavors me vaig fixar jo n lo panorama que n la costa s' oviraba. ¡Que poetica!

Montsiá ens presentaba a la foradada coronada d' una boyra semblant un castell encantat que tenia muralles de foc per defendres dels enemics; per la falda de la montanya ls garroferals semblavan ramats de boues que baxaben a aveurarse en la basa dels Alfacs; les masies escampades d' assí y d' allá, blanques com la neu, figuraben ser colomes que deixant son colomar per sortir als erals a pasturar los grans que n la batuda s' escampan; lo poble semblava estar amurallat per Montsiá ahont les bombes ni la dinamita ja may res hi podrien; les coves fumades que besen les onades del mar, qui no diria qu' erant los palaus de les sirenes; los boscos y prats los llocs sagrats de les muses; una serp de foc que s' amaga al fon del port lo roig canal?

Les platjes tenien arenas d' or; ses curves semblaban imaginadas. Allá lluny s' oviraven les salines hermoses com elles sont quant lo sol hi llansa son vaigfentles semblá montanyes de vidre; vols de flamencs ab sos cans ens donavent lo bon dia; lo fresc llevant, lo cel sens cap nubol, la mar gronxantmos, nosaltres llansant cançons de satisfacció, la bona pesca, y.... que se jo, tot ajudaba a que jo tinguessa mes ganes de tornari un altre dia. Una cosa solsament hi vaig trobar en falta ¡sap quina es? la presència del amic Pau, aixó es la vostra.

P. LLAMBRIC.

Per la historia de la terra

No fá gaires dias que un distingit co-

laborador nostre, desde aquestes planas, endressava una patriòtica excitació als intellectuals dels pobles pera que cooperessin a la obra magna de fer la veritable historia de Catalunya regiran arxius parroquials, municipals y dels antics casals, aixís com també fixant sobre paper lo que la tradició oral traspasa d'una a altra generació; y demanava també als nostres confreres de la premsa que contribuissin a la difusió d'aquella idea patriòtica, fentla arribar a tots els indrets de la terra catalana

Se coneix que la idea no era xorca, ja que, tantost lleuada al camp, de la circulació, ha fonsada. Nostre benvolgut confrare manrésa *El Pla de Bages*, fentse ressó d'aquella idea en un article entusiasta que publica, dona ja un caràcter més pràctic al pensament y proposa:

"La celebració d'uns Jocs Florals Històrics com a medi pera esperonar als professionals y conueadors de las lletres a construir aviat els fonaments ahont deurá aixecarse magestuós el colossal edifici de nostra Historia.."

"Aquets Jocs Florals serian una obra verdaderament nacional, a la que deurian contribuir tots els catalans amants de las glorias patrias. Per aixó, els protectors natos deurian ésser las Diputacions y Ajuntaments de Catalunya agru pats en comarcas, als qui tocaria costejat els premis que, per tractarse de treballs d'investigació molt entretinguts, haurian d'ésser en metálic."

Y diu més:
"La idea no ha caigut en la roca, sinó en terra ben assaonada. Un quants compatriotas entusiastas de las glorias de Catalunya tractan de portarla a terme celebrant l'any vinent en nostra ciutat els esmentats Jocs Florals. A aital fi s'está treballant en la constitució d'una Junta organitzadora y en la redacció del reglament, pel qual s'haurian de regir.."

Molt bé; ens plau la manera de donar forma pràctica a la idea y aqueixa Junta organitzadora pot comptar ab la nostra franca y decidida cooperació pera dur a terme tan patriòtica tasca.

Sentim una fonda satisfacció de que la idea hagi cristallizat a fora de Barcelona, que sigui en una ciutat tan catalana con Manresa, hont s'hi hagi tingut una tan patriòtica iniciativa. Ja era hora de que'ls impulsos al nostre moviment artístic, literari o científic sortissin de per totas las comarcas catalanas. Molt ens plau que Vic, la capital de la montanya catalana tingui un dels museus arqueològics més notables y rics d'Europa que sigui a Tortosa, ahont hi hagi establert el notabilíssim Observatori de física cósmica del Ebre y ens ha satisfet que sigui a Manresa ahont se formalisi seriament l'estudi de la historia de Catalunya.

Convé que s'aixampli'l camp d'acció en las obras de cultura, tant en el sentit meterial com en el sentit moral. En aquestas obras és de gran conveniencia que hi tingui un lloc tothom, y sigui dita aquesta paraula en el sentit més ample y absolut, sense rebutjar a ningú ni pels seus ideals polítics, ni per sa posició social.

La obra grandiosa de la regeneració de la nostra patria, sempre hem dit que no ha d'ésser obra de lo que se'n diu un partit polític, sinó que tenim obligació de treballarhi tots els fills de la terra, perque a tots absolutament a tots ens interessa. En la realisació d'aqueixos Jocs Florals Històrics s'ha de tenir un esperit ben ample; se tracta d'una obra grandiosa que necessita la cooperació de tots el catalans de bona voluntat. Es una obra nacional pera Catalunya y tothom pot y deu treballarhi, pensi com pensi en otras qüestions, que no cal parlarne quan se tracta d'obras que comprenen el conjunt de la nostra terra y dels sigles que han passat desde'ls seus orígens.

Es d'esperar, doncs, que tots, particulars y corporacions, sabrán capir la capdal importancia d'aqueixa obra de

cultura patriòtica y no hi regatejarán llur cooperació y apoyo.

De *La Veu de Catalunya*.

No cal dir si aplaudim ab entusiasme la idea y si prometém posarhi de nostra part lo poc que valém, tractanse de una obra tan necesaria com es, fe la verdadera historia de Catalunya.

D' está per casa

Avuy, Senyó Abril no pican;
Y está clá que no picant
Haig de treure de la clepsa
L'assonantet casulá,
Perque cuan lo cervell huelga,
Es un' obra de romans
Troba un cas, consonantarlo,
Y deixal redoneijat.

No son tot fabas contadas:

Es precis aná sucant,
Mirá al sostre, fé un cigarro,
Tornarse á quedá parat,
Escriure quatre paraulas
Que si á mal vé encar no saps
Si son versos ó si es prosa
Ni si lligarás cap cap;
Torná á sucá, torná á encendre,
Espriminte 'l taranná:

Las ganas son de complaurel;
Hi há tota la voluntad;
Mes ja pots dí que son verdas
Si no t' baixan d' allá dalt;
Fins la pega s' hi barreija
Cuan estás desinspirat:

Are corre; deixa l' eyna
Que un noy s' ha trencat un bras;
Are t' crida la vehina
Perqué l' hi surt sang del nas,
Are visita á una dida
Que la llet se l' hi ha escursat....

Un' altra ocasió dirias
Bueno, ja escriuré demá,
Peró 'ls versos son d' encarrec
Y te 'ls has de carregá.....
Cuan te pican.... jalló es Xauxal
Te is portan ab un capas
L' ideya t' surt tan neteta

Tan fixa tan... tarantán
Que agafas l' assumpto, l' giras
Per tots los quatre costats,
L' anxamplas, l' estrenys, l' allargas
Y l' donas cuit y pastat;
Cuan te pican... t' hi rabejas;
Amarras un contsonant
Y tris trás, pito, bonito,
Chiquito, chito, tris, trás,
Sembla que vás en bicicle....

(Y á proposit: ja sabrá
Que monto la bicicleta
Com un ciclista afamat;
Pujo y baixo com un home;
Particularment baixar.)

Tornanthi, dons li ofereixo
Ma ploma en los días clars,
En los que las nueve hermanas
Els dona per visitám:

Aquell dia, fins, si es músic
Y vol lletra pel seu art
L' hi faré argument á un skchotisch
A una polka, á un caka-vals
A un rigodón patriotic
O á un texto d' urbanitat.

Aquell dia, si, demani
Desde la octava reyal,
Passant pel epic romanço
Fins al redolí escoixat.

Juan de la C. Ribera.

Freginals Octubre 1904.

Desde Uldecona

Sr. Director de LA VEU DE LA COMARCA.

Ja 'm dispensará, Sr. Director, si 'm prenó la llibertat de dirigirli dos ralletes, per que sápiguen los amics y ayments de nostra terra que á 'n eixe reconét de Catalunya també hi ha qui s' entusiasma per la renaixensa de nostra patria; també hi ha qui escampé y llançe als quatre

vents les ideyes regionalistes, que'n Deu primerament, ens han de salvar; també hi han cors plens d'amor als terrenos que'ns veigueren naixer, cors que sabrán sacrificarho tot á la Causa de la Patria que es la mateixa de Deu y de la tradició.

Figuris, doncs, Sr. Director, prenen aixó á conte, la alegría que sentirem, quant, lo dissapte prop pasat ab motiu de la festivitad que feren á Santa Teresa les Germanes Carmelites del Sant Hospital d'assí, puja á la trona lo reverent Joseph Mulet qui 'ns digué un sermó ple de vida, de foc, de energia en la llengua de la terra! Bé, molt bé pel Sr. Mulet: bé per la forma tan agradable que sabé donar á son discurs; bé per la materia interesant que tractá, doncs probá magistralment que no hi haurá salvació per la societat de aquets temps, si 'ls pares de familia no procuren encarrillar á sos fills pel camí de la lley de Deu donantlosi una bona educació, prenent l'exemple dels pares de Santa Teresa; y sobre tot moltes de vegades bé, pel llenguatge clá, sençill, armoniós y ric de nostra terra. O, si tots fessen de cultivar, alabar y predicar ab la llengua del poble, com lo Sr. Mulet, y deixant á un recó eixes pretensions de molts que volen arribar al títol de *buenos oradores!*; deströssan la llengua qu'espensan coneixe prompte, molt prompte 'm crec Sr. Director, que 'l poble tornaria á coneixer las veritats de la Fé y serie un fet lo triomf de Catalunya.

Mentres tant, donantli les gracias per la inserció d'eixes ralles á son periodic, quede amic y company seu afectíssim Q. B. L. M.

Lo Corresponsal.

Uldecona 19 Octubre 1904.

Un metje enginyós

Ah motiu de les curanderes més ó menys mágiques, perseguides per dedicarse a enganyar desprevinguts, recórda un diari francés una curiosíssima aventura ocorreguda a M. Gerón, quan era aquet quéfe de seguretat de París.

Fou denunciat un individu que vivia en un dels barris més populosos dels voltants de París per fer cures maravellores, al dir de la gent senzilla, sense ésser metje.

M. Gerón desseguida el cridá al seu despatx.

—Segons sembla, senyor meu—li digué—vosté eczercix la medicina per sota má y el tenen sense cuidado els títols oficials.

—Está vosté equivocát—contestá l'acusat, trayent un rotlo de papers.—Aquí té vosté 'l meu títol de metje. Pero, per favor, li prego que a ningú digui que l' ha vist.

El pòbre xicot contá la seva historia. Un cóp graduat s' havia establert. La parroquia, que ordinariament sól tardar en acudir, aquesta vegada no acudi, y el novell metje, pera no morir-se de fam materialment, tingué que pensar en dedicarse a una altre cosa.

Y se li ocorregué cambiar de nó y mudarse de barri, y anársen als voltants a eczercir, amagantse ab totes les apariencias de ilegalitat... Y allavóres ¡ho sórt! la gent hi acudi, pagantli les consultes a molt bon préu.

—Els hi dono els remeys que la facultat prescriu—afegia el metje-curandero—y conseguexo curar á molts. Si continuo uns quants mésos, podré retirarme a descansar al camp... Però, per amor de Deu, que no sápigua ningú que soc verdaderament un metje... Axó m' arruinaría.

El cotó à Catalunya

Las experiencias sobre 'l cultiu del co-

tó que 's fan en la Granja-Institut Experimental de Barcelona atreuen a dit centre d' ensenyansa a moltas personas que prenen interés de que en nostra patria se procedeixi al cultiu de tant important planta textil. Ditas experiencias s' efectuan en nombrosas parts de terror d'aquella finca, fá cinc anys, havent donat bon resultat de las quinze classes de llevor sembrada, de las nomenadas Turkestán, Venezuela, americá, blanc americá, y Georgia. La llevor se sembra per Abril y Maig y es recull el cotó de Octubre á Novembre de cada any.

El cotoner es un arbust que arriba prop d' un metre de alsada y al florir trauna una flor groguenca qu' al secarse cau, apareixent el cotó. La cullita es llarga perque la florida comensa per las branças més aprop a la terra y va pujant poc apoc fins á les més altas.

Per lo general cada planta produex vuytanta ó noranta capsas; de las que arriban a madurar en algunas clases el total y en otras las duas terceres parts.

Gracias al interés y corpte del Director D. Hermenegilt Gorria y dei personal de la Granja y de la Escuela y han obtingut resultats satisfactoris, que poden veures actualment per troverse las plantacions en flor y fruit. La experiencia d' aquets anys ha demostrat, que 'l cotó sembrat en terra de secá, no dona el resultat del que 's rega convenientment, tal vegada per la escassetat de las plujas. El cotó produhit aquet any es de clase superir y se sembra mol al americá.

NOTICIAS

El treball d'organisació de las forsas regionalistas empresas desde que fou nomenada per la Comissió d'acció política de la Lliga Regionalista, están ja molt avensats.

No fá molts días va celebrarse a Girona ana important reunió, a la que hi assistiren els més significats regionalistas d'aquella ciutat y d' algunas comarcas de la provincia. Hi assistiren també 'l senador senyor marqués de Camps y el diputats a Corts per Olot senyor Albó.

En nom de la Comissió d'acció política de la Lliga, hi anaren els senyors Abadal y Cumbó.

Las impresions que aquets reculliren son per demés falagueres pera nostra causa y els acorts que 's prengueren, y quina execució comensará desseguida, son de gran trascendencia y han de produir, a no trigar gaire, grans resultats.

Dintre poc se celebrarán reunions semblants a las ciutats de Lleyda y Tarragona.

Una bona noticia s' ha de donar a tots els amants de la cultura catalana, y és que s' está treballant de valent en la redacció y impresió de llibres de text moderníssims, superiors als mateixos del extranger, tant en son fons científic com en su forma pedagógica. En aquest últim extrém, sobre tot, s' han seguit ab minuciositat las mes petitas reglas de la pedagogia bibliográfica, resultat d' una forma desconeguda a tota la Europa llatina.

S' está donant l' últim cop de má a "Drets y debers del ciutadán", "Gramática Catalana", "Aritmética", "Gramática castellana", "Higiene", "Manuscrits", "Silabaris", y "Física"; y s' está treballant en una dotzena més, pera agotar todas las materias elementals.

El text está resumit, els gravats hi abundan, fins elshi ha ab colors, y el procediment pedagógic ha permés separar las parts mnemotécnica, explicativa, sintética, práctica y útil, d' una manera que facilita extraordinariament la educació intelectual.

Tots els llibres, encarregats a autors competens, resultan exquisitats pedagóg-

gicas, a que no estén acostumats, a l'altura científica, pedagògica y fins tipogràfica dels millors d'Inglaterra, Alemanya y els Estats Units.

Tot fá esperar que será llur publicació un aconxeiment pedagògic.

La Federació Escolar Catalana vol entrar en el present curs en un període d'activitat gran. Al efecte s'multiplicarán, segons sembla, las comissions pera assumptos concrets y algunas d'ellas serán destinadas a posarse en relació ab els principals núcleus estrangers.

Tallem de *La Veu de Catalunya*:

"El president de la Societat de fabricants y comerciants d'anissats y licors de Catalunya al comunicarnos els acorts presos per aquesta societat, ens envia copia de la Esposició elevada al Govern y als Cossos Colegisladors.

Aquést document es curt y sustancios. Després de fer constar que ls alcoollers no han may combatut l'impost y si l'eccessiu tipo de tributació, se fan alguns raonaments destinats a provar que lo pitjor de la ley y reglament es la seva impracticabilitat. Sols la seva supresió —diuen els esponents— y una nova ley que determinés impost únic sobre la primera materia o aiguardents y licors neutres, y llibertat de manipulació y circulació un cop satisfetes les càrregues tributaries, pot donar satisfacció al Erari públic y a les industries afectades.

Acaba la Esposició fent saber al Govern que s'ha acordat suspendre tota operació de venda pera 'l consum a Espanya,

Els periódics nortamericans han publicat articles referents a una nova planta, utilíssima pera l'alimentació del home y del bestiar, y quin conreu s'ha ensajat ab éxit falaguer a tots els Estats del Nort y del Sur. per recomanació y ab aussili del departament de Agricultura de Washington.

Aquéixa planta maravillosa s'anome-

na *Emmer* y es originaria de la Russia septentrional; es una mena de blat que s'avé a tots els terrers. no hi fa res la calor, el fret, l, humitat y la secada y dona una cullita abundan. tant més gróssa quant millor sigui la terra en que's conreui.

Se pot sembrar junt ab el blat, y la experiencia ha demostrat que per aytal entravessament patéxen aquéts grans ménys malúries y aumenta la fortalesa del grá.

Actualment s'enséja ab éxit a Cuba el conreu de dita planta, doncs está probat que s'avé fàcilment a les més altes temperatures, resistéix els fréts més forts y crex ab ufana als terrers secs.

Fora convenient que els nostres tècnics vegessin el módo d'apreciar ses ventatjes a Catalunya.

La sessió inaugural de l'Assamblea de Cambras de Comerç se efectuará ab solemnitat el próxim dissapte, a las nou de la nit, en el saló de contractacions de la Casa Llotja de Mar. Las sessions ordidarias comensará el dilluns y se celebrarán en el saló del Consell provincial d'Agricultura' ahont la Cambra fa las sevas Juntas generals.

El diumenge a la nit els assembleistes serán obsequiats per la Cambra de Comerç; ab un concert coral en l'esmentat saló, y acabadas las sessions, ab un banquet en el restaurant del Tibidabo.

Llegim en un diari de Barcelona que 'ls fabricants de licors y anissats de la capital, a conseqüencia dels perjudicis que segons diuen, els ocasiona la ley sobre alcools, han acordat donarse de baxa en l'Hisenda y tancar ses fábricas.

Lo Banc d'Espanya ha fet pública la aparició de bitllets falsos de 100 pesetas, de la emissió de primer de maig de 1900, bust de Quevedo. pue 's distingüeixen principalment dels llegitims en lo borrós del revers y 'lpaper qu'está com-

post de dos fulls, menys en la marca d'aygua transparent que es d'un sol, per lo qual se nota ab lo tacte qu'es més prim que 'l demés del bitllet.

Cal advertir que la emissió a que fem referencia es la de la serie F. doncs ab la meteixa cantitat y 'l mateix bust se n'han fet varios emissions.

La Societat coral *Orfeo Catalá*, ha adquirit un estens solar en el carrer Alt de Sant Pere, ab l'objecte de construir un edifici adequat als fins artístics que persegueix y ab espay pera una sala de concerts digna de Barcelona.

Dit solar, que fa cantonada al carrer de Sant Francisco, te uns 36.000 pams, quatre mil mes que l'área del teatre Principal.

El preu satisfet per el solar es de pesetes 540.000.

Aqueixos dias se celebrará una Assamblea d'Ajuntaments catalans a Saragossa, a la que també hi pendran part els Municipis de Palma, Valencia y 14 Ajuntaments de ciutats aragoneses y alguns de Montpellier (Fransa), estant axis representants tots els pòbles que formaven l'antiga Corona d'Aragó.

El fi de la projectada assamblea es demanar que la ley d'Administració local que s'está discutint en el Congrés, sigui reformada a favor dels Ajuntaments en la organisió de la Hisenda municipal en sentit autonomista.

Oficiosament se sab que l'Ajuntament de Madrit hi estará representat per una comissió.

L'Ajuntament de Valencia hi ha anat ab la banda municipal y el pendó del Rey don Jaume.

El de Barcelona hi assisteix ab 21 individus de la guardia municipal de gran gala y el pendó de Santa Eulalia.

La *Senyera* del Rey don Jaume y el pendó de Santa Eulalia han sigut rebuts ab gran entusiasme pels saragosans als crits de Visca Catalunya, Valencia y Aragó.

Sembla que'l Estat te 'l proposit de declarar de utilitat publica l'observatori de Física Cosmica del Ebro.

Enviem nostra mes coral enhorabona a la distingida señoreta N'Amparo Lledó y Foguet paisana nostra per haber obtingut el titol de profesora de piano en el conservatori de musica de Barcelona despres de uns brillans exercis.

El tenor catalá Viñas acaba de obter un exit extraordinari, cantan l'Aida en la funció de obertura de temporada del teatre de Londres "Conven Gardeu."

El colega loca, el "Correo Ibérico", ens dona la bona nova d'un descubrimient fet per un aficionat ala historia local de documents ineditos molt importants referents a la mateixa y que diu publicará.

Ab ver desitj esperém s'aparició.

Del nostre Corresponsal de Ulldecona n'havem rebut la grata noticia que publicuém apart en lo present número de que la paraula de Deu ha sigut dirigida al poble en la llengua propia y tal com está manat se fassi per las Constitucions Sinodals tortosines manadas publicar y observar per lo inolvidable Sr. bisbe Ros de Medrano, quina practica ab gran dany de la instrucció religiosa del poble, ha sigut olvidada, ajudant axis als enemics del cristianisme y de la moral católica que han lograt que 'l poble ignori lo que diu fins quant ressa. La veritat es que no es d'ell la culpa sino dels que tot lo dia tronan contra anticlericals y masons y ells els ajuden.

Tortosa. Imp. FOGUET, P. Hospital 5.

octavo dize, demas de la generalidad, que el 4. de Febrero, año 1617. como Luysa, muger de Mateo Leonart Platero, hubiesse tres dias que yva de parto, y estuviessse puesta en evidente peligro de la vida, por que avia 24 horas que la criatura tenia un brazo fuera, y tambien por haver hechado la muger las segundas, que acá llamamos lo llit, y en Castellano las pares antes que la criatura, cosa contra el natural orden de parir, y que dicha Comadre nunca avia visto: por esto dicha Luysa estava ya tan cansada, que no podia hazer fuerças algunas; y aviendoles faltado a ella, y al Médico, que allí estava, todos los remedios naturales, acudieron a Dios, y su santa madre, pidiendo que le fuesse trayda la santa Cinta; la cual llevó mossen Iayme Sans, Presbytero, y Beneficiado, y Sacristan de la Seo (que atestigua lo propio, y lo mismo han atestiguado marido y muger, sobre este mismo artículo) y puesta encima de dicha muger, reclamando todos el auxilio de la Virgen dicha Luysa (que como muerta estava hechada en la cama) parió un hijo muerto de esta manera, que aviendole bueito el brazo para dentro, salió luego doblado sacando primero las espaldas, después los pies, y brazos, y después lo demas del cuerpezuelo, quedando sola la cabeza dentro, y de allí un rato sacó la cabeza, y aunque muerto, salió a luz, quedando la parida viva y con salud, aviendose visto antes con la muerte a los dientes (como dizen) lo que todos atendidos las circunstancias tuvieron por evidente milagro, y por tal lo tiene y juzga dicha Comadre.

Dize mas dicho testigo, que el año 1616. aviendo 24 horas que T. Pallares muger de Guillem Serra yva de parto, y estava con peligro de la vida, por otro tanto tiempo, que la criatura sacava fuera solo un brazo, y le assiesssen por esto Médico, Cirujano, y dos Comadres, llamaron a ella para que tambien le hiziesse remedios, y como no hallasen algunos que la pudiesen librar, pusieron todos su confianza en la madre de Dios, cuya Cinta halló ella ya puesta sobre el vientre de dicha muger, a la qual avian ya confesado, dado el Santissimo Sacramento del Altar, y creo la extrema Unción (a lo menos estaban para darsela, por ser

gonosa, que por la dificultad del parto estava en el agonía de la muerte, y en tal peligro, que la Comadre, y demas circunstancias desperavan de su vida, y que aviendole puesto encima dicha Reliquia, luego parió una niña y quedó libre.

Dize mas este testigo, que en el año mil quinientos, y noventa, poco mas o menos, aviendose lo rogado, llevó dicha Reliquia a Justina Traval, muger de Mateo Valdeperes, Ortelano, la qual estava en los extremos dolores del parto, assiendole la Comadre y Médico, haziendole remedios, si bien sin alguna confianza de remedio, ni de que aprovechassen muchos que el arte les enseñava, y que aviendole puesto la Reliquia encima, poco después parió una hija, quedando libre y sana. El cual suceso proclamaron por milagroso, assi el Doctor como la Comadre y todos los demas, que a el se hallaron, dando gracias a la Virgen.

Lo mismo aconteció, aviendola el dicho testigo llevado a T. Covet, muger de T. Ginovart, a cuyo parto (por ser tan peligroso) tambien asistían Comadre y Médico, desconfiados de su vida, viendo lo poco que aprovechaban los remedios que le tenían hechos, acudieron a la santa Reliquia, reclamando a la madre de Dios, y trayda dicha Cinta y puesta encima de la dicha muger, fue libre.

El venerable mossen Juan Peris, Presbytero, y Diacono de la Catedral de Tortosa, testigo de edad 38 años, dado, y ofrecido sobre dicho octavo artículo demas de la generalidad, en lo particular, dize, que el llevó la sagrada Cinta a monserada Duran, muger de Antonio Valdeperes, la qual aviendo un dia que yva de parto, con grandes dolores y estando la Comadre (que era la más diestra en el arte, de todas las de la Ciudad) desesperada de su vida, y parto, aviendole puesto dicha Reliquia con su cajuela encima, poco después parió un muchacho vivo, y bueno, quedando ella libre y sana, lo que dicha Comadre, y demas atribuyeron a milagro, hecho por intercession de la madre de Dios mediante su santa Cinta.

El venerable mossen Rafael Estevan, Presbytero, Beneficiado en el Asco de Tortosa, de edad 55. años, testigo dado,

Imprempta DE JOSEPH L. FOGUET SALES

PLASSA DEL HOSPITAL, 5, TORTOSA

En este establiment se confeccionan treballs tipografichs á preus econòmichs.
 Treballs á varies tintes y sobres papé pergami.

Moreso

GRAN BOTIGA DE CALSAT DE TOTES CLASSES
 Sabates y botines d'ivern
 Confecció esmerada pera'ls que tenen los peus delicats.
 Casa fundada l'any 1866.
 PREU FIXOS VENTES AL CONTAT.
 Plassa de la Seny Arch del Rumeu, TORTOSA

FILLS DE JOSEPH TEXIDOR

artícles de DIBUIX, PINTURA Y FOTOGRAFIA
 del carrer del Regomir 3, Barcelona
 han traslladat son establiment al CARRER FONTANELLA, 10
 (prop la plassa Catalunya) BARCELONA.

DISPONIBLE

y ofrecido sobre dicho octavo artículo, demas de la generacion d'ho, que en el año 1615, poco más ó menos, rogado llevó dicha Reliquia á T. Mas, muger de Salvador Verge Botero, á la qual halló casi sin fuerzas, y toda debilitada, y que afirmavan que tenía la criatura muerta dentro de su vientre, por quanto no tenía movimiento alguno, y lo mesmo afirmaron Médico, y Comadre, y Cirujano, que halli estayan presentes, y le hazian remedios, no solo temiendo, pero casi desesperando de la vida della, y de la criatura, y assi acudieron al remedio del cielo, pidiendo se le llevasse la santa Cinta, la qual la llevó dicho testigo, y puesta encima de la muger, y aviendola exortado, que con fe y confianza rogasse á la madre de Dios de la Cinta, que la librasse de aquel peligro en que estava. Hizolo la muger, y al cabo de dos horas, poco más ó menos parió con alegría un hijo vivo, quedando ella, y todos sin peligro. Lo qual todos los que allí se hallaron, y en particular dichos Médico, Cirujano, y comadre juzgaron averse hecho por milagro, me diante la santa Cinta. Sobre lo mesmo dize Luysa Cerralta Comadre, que asistia á dicho parto. Sobre lo mesmo Francisco Castelly.

Dize mas dicho testigo, que llevó la santa Reliquia á doña Angela Sebil, muger de don Francisco Morsuar, y de Arifio, señor de Pauls, en su primer parto, á la qual halló hechada en tierra por no poder estar de otra manera, por su grande debelitación, y falta de fuerzas, y dicho marido, y demas presentes, le dijeron que estava en grande peligro de la vida, y que apenas tocó en ella la cajuela donde estava dicha Reliquia, quando parió su hijo primogénito, quedando libre, y sin peligro ninguno. A quien pusieron nombre don Luys de Monsuar, que este año de 1626, se halla con Cruz del Hábito de Calatrava, y Bayle General por su Magestad en Cataluña. Lo que todos, (y en particular dicho marido) tuvieron á milagro hecho por Dios, mediante la santa Cinta.

El venerable mossen Geronimo Ferrer, Presbytero, y Racionero de la Catedral de Tortosa, de edad 55 años, testigo ofrecido, é interrogado sobre dicho octavo artículo di-

ze, que en el año 1588, el acompañado con otros Clerigos, de dicha Catedral, llevó la santa Cinta á casa del Doctor Iusepe Simon, cuya muger Paula Perera, estava en su primer parto en gran Peligro de la vida; la qual solo tenía confianza en la santissima Madre de Dios, mediante su santa Cinta, por aver muchas oras que la criatura estava á punto de nacer, y enseñava fuera de las partes naturales sola la coronilla de la cabeça, sin poder acabar de salir. Y dicha señora se hallava sin fuerzas algunas, y poco despues, que puso dicho testigo la santa Reliquia sobre su vientre, y reclamando ella muy deveras el auxilio de nuestra Señora, parió con alegría un niño vivo y sano, y bueno; y dicha señora quedó libre, y ella y los circunstantes con gran devoción adoraron dicha Reliquia, y todos proclamaron lo hecho por milagro.

El venerable mossen Francisco Navarro, presbytero, y título de Subdiácono en la dicha Seo, de edad 64 años, testigo dado, y ofrecido sobre dicho octavo artículo dize, que en el año 1605, poco más ó menos, como huviesse tres dias que T. Meria muger de T. Cabrera, mesonero, anduviesse de parto, y estuviesse puesta en evidente peligro de su vida, el testigo le llevó dicha Reliquia, y aviendosela puesto sobre el vientre, y aviendo ella reclamado el favor de la Virgen, passadas pocas horas parió con alegría una hija, el qual parto la Comadre, y circunstantes tuvieron por milagro.

Dize mas mossen Francisco Navarro, que el año 1612, poco más ó menos, que la señora T. Guarch, muger de Francisco Roig, Doctor Médico, se halló tan apretada en un parto, que la Comadre, y su marido Médico desconfiados ya de los remedios humanos, acudieron á los del cielo, y hizieron que el dicho testigo llevasse la Reliquia, y la puso encima de dicha señora, y poco después parió con alegría, y quedó libre de tan evidente peligro, dando todos ellos gracias á la madre de Dios, confesando, que avia parido, y estava libre milagrosamente, por causa de dicha inposicion de la santa Cinta.

Madalena Tarros viuda, Comadre, de edad de 50 años, poco más ó menos; testigo dado, y ofrecido sobre dicho artículo